

קונטרס

אֵזֶן קְשֵׁבֶת

יעורר על מעלת בר ישראל שמשפתך בצערו של
זולתו, ומשתדל לעזור לו במה שרק יוכל, והעקר
לשמע את מה שיש לו לומר, כי בזה ששומעים
את זולתו מרחיבים לו בצערו הקשה, ומשמחים
אותו, וזה מאד יקר וחשוב בשמים.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים זוהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תוכב"א

מוהרא"ש נ"י אָמַר, שְׂאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִיל לְהַכְנִיס
אֶת עֲצָמוֹ בְּמִדַּת הַרַחֲמָנוּת, לְרַחֵם עַל כָּל בְּרִיָּה,
וַיִּשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת אֶזְנֵן קִשְׁבָּת לְשִׁמְעַ לְצַעֲקַת הַדּוּל,
וּכְשֶׁבֵּא אָדָם שָׂבוֹר אֲשֶׁר עוֹבְרִים עָלָיו מִשְׁפָּרִים,
עָלָיו לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו, וְלִהְיוֹת לוֹ אֶזְנֵן
קִשְׁבָּת, וְלִשְׁמַע מִה שֵׁיִשׁ לוֹ לֹמַר, וּבְאִפְנֵי הַזֶּה הוּא
כְּבָר עוֹזֵר לִיהוּדֵי, אֲשֶׁר אֵין עוֹד מְצוּה יוֹתֵר גְּדוּלָּה
מִזֶּה — לְהִיּוֹת אֶזְנֵן קִשְׁבָּת וְלִשְׁמַע צְרוּת אַחֲרֵים;
כִּי בְּדַרְךְ כָּלָל בְּשִׁעוּבָר עַל הָאָדָם אֵיזָה מִשְׁבָּר אוֹ
אֵיזוֹ צָרָה, הוּא מְחַפֵּשׁ אֶזְנֵן קִשְׁבָּת, וּכְשֶׁהוּא אֵינוֹ
מוֹצֵא אֶת זֶה, אָז הוּא נִשְׁבָּר לְגַמְרֵי, וְלִכֵּן רָאָה
לְהִיּוֹת אֶזְנֵן קִשְׁבָּת וְלִשְׁמַע לְכָל קוֹל שֶׁל קִשָּׁה יוֹם,
וּבִזְהָ שְׂאִתָּה שׁוֹמְעוֹ, אִתָּה כְּבָר עוֹזֵר לוֹ.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרלה)

קוֹנְטֵרַס

אֵזֶן קְשֵׁבֶת

.א

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לַדַּעַת, אֲשֶׁר אֵין
לְכֶם מַצָּוָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֶּה — מִלְשִׁמְעַ אָדָם שָׁבוּר,
הַיְנוּ, כִּי בָזָה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד צְרוֹת
וְיִסּוּרִים, מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים, וְהֵם מְחַפְּשִׁים אָדָם שְׂיוּכְלוּ
לְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת לְבָם הַנִּשְׁבָּר וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם,
אֲךָ אֵין בָּזָה הָעוֹלָם אָדָם שְׂמוּכֵן לְשִׁמְעַ אֶת צְרוֹתָיו
שֶׁל הַשָּׁנִי, וְזֶה אֲשֶׁר שׁוֹבֵר אֶת כָּל הַנִּשְׁבָּרִים
וְהַנִּדְכָּאִים בְּיִסּוּרִים קָשִׁים וּמָרִים, וְעַל-כֵּן אֵין עוֹד
מַצָּוָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִלְהִיּוֹת "אֵזֶן קְשֵׁבֶת", וְלְשִׁמְעַ לְכָל
הַשְּׂבוּרֵי לֵב וְאֵלוּ שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם בְּעִוֹת וְצְרוֹת
וּמְרִירוֹת, וְסוּבְלִים יִסּוּרִים גְּדוֹלִים; כִּי עֵצֶם הָעֵבֶדָה

שְׁמַטִּים לָהֶם "אזן קשבת", וְשׁוֹמְעִים אוֹתָם, כְּבָר מְקַלִּים אֶת יִסּוּרֵיהֶם הַגְּדוֹלִים; כִּי מִי שֶׁסּוֹבֵל יִסּוּרִים קָשִׁים וּמָרִים, מִתְפּוֹצֵץ לוֹ הַמַּחַ וְנִשְׁכָּר לוֹ הַלֵּב, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מְעַקֵּם וְשָׁבוּר וְרָצוּץ לְגַמְרִי, וְכַמְעַט שֶׁיֵּאָבֵד אֶת עֲצָמוֹ לְדַעַת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, מִחַמַּת כָּל הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עָלָיו; כִּי מְרַב צָרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם הוּא מִתְפּוֹצֵץ מְרַב יִסּוּרִין, וְאִף אֶחָד בְּעוֹלָם אֵינּוּ יָכוֹל לַעְזֹר לוֹ, אֲלֵא כִּשֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ מוֹצִיא מִפִּיו אֶת כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְזֶה מִקַּל עָלָיו, כִּי בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם נִמְצָא בְּצָרָה גְּדוֹלָה, הוּא מִחַפֵּשׂ אֵיזָה אָדָם שֶׁיִּשְׁמַע לְקוֹלוֹ, וְיִוָּכַל לְשַׁפֵּךְ אֶת מְרִירוֹת נַפְשׁוֹ לְפָנָיו, בְּזֶה שְׁמַטִּים לוֹ "אזן קשבת", וְשׁוֹמְעִים לְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, בְּזֶה מְקַלִּים מִמֶּנּוּ אֶת כָּל צָרוֹתָיו; וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, אִם אַתֶּם רוֹצִים לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה הַכִּי גְּדוֹלָה בְּזֶה הָעוֹלָם, עֲלֵיכֶם לִהְיוֹת "אזן קשבת" לְכָל נִשְׁבָּרֵי יָלֵב, כִּי בְּזֶה אַתֶּם מְצִילִים אֶת נַפְשָׁם; כִּי תִכְףּ-וּמָיֵד כַּאֲשֶׁר אֵלּוֹ שֶׁסּוֹבְלִים יִסּוּרִים גְּמוּרִים מִסְּפָרִים לְזוּלָתָם אֶת כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, בְּזֶה בְּעֲצָמוֹ נִתְרַחֵב לָבָם וְדַעַתָּם, וְיוֹצְאִים מִהַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁמְסַבְּבִים אוֹתָם, כִּי עַל-פִּי-רַב מִי שֶׁנוֹפֵל בְּצָרוֹת וּבִיִּסּוּרִים, נִדְּמָה לוֹ כִּי אִף פַּעַם לֹא יֵצֵא מִהַצָּרוֹת שְׁלוֹ, כִּי כָּל-כָּף מַר

וְחֲשׂוֹךְ לוֹ עַד שְׁמַקְלֵל אֶת יוֹם הַיְלָדוֹ, וּבְזֶה שְׁנַעֲשִׂים
 לְכָל יְלָדוֹ "אֶזְנוֹן קִשְׁבַת" וְשׂוֹמְעִים לָהֶם, בְּזֶה בְּעֶצְמוֹ
 נִתְרַחֵב לָהֶם; כִּי בְּרַגַע שֵׁשׁ אֵיזָה אָדָם שְׁמַעֲנִין לְהִיּוֹת
 "אֶזְנוֹן קִשְׁבַת" לְנִשְׁבְּרֵי לֵב, כְּכֹר נִקְלָל לָהֶם בְּחַיֵּיהֶם, כִּי
 בּוֹ בְּרַגַע שְׁאָדָם מוֹצִיא בְּפִיו אֶת כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו,
 וְכָל הַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת שְׁמַסְבִּיִּם
 אוֹתוֹ, הוּא כְּכֹר מְרַגֵּשׁ הַקְּלָה גְדוֹלָה, כִּי בְּרַגַע שְׁגוֹלָל
 אֶת הָאֶבֶן הַכְּבֵדָה מִלְּבוֹ, כְּכֹר נִתְרַחֵב לוֹ דַּעְתּוֹ וּמַחוֹ,
 וּמְרַגֵּשׁ אַחֲרָת; וְלִכֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים,
 לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְכֶם תָּמִיד לְהִיּוֹת "אֶזְנוֹן קִשְׁבַת"
 לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְדַכְּאֵי רוּחַ, כִּי אֲצֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 מְאֹד מְאֹד יָקָר דָּבָר זֶה שְׁבָאִים שְׁבוּרֵי לֵב וְשׂוֹפְכִים
 אֶת לְבָבָם, וּמְסַפְּרִים אֶת כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם,
 וְנַעֲשִׂים לָהֶם "אֶזְנוֹן קִשְׁבַת", וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְרַחֵב לָהֶם
 בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת. דָּבָר זֶה חָשׂוֹב לְמַעְלָה בְּשָׁמַיִם
 יוֹתֵר מִהַכֹּל, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מִתְּפָאָר לְמַעְלָה מְאֹד עִם
 מִי שְׁנַעֲשֶׂה "אֶזְנוֹן קִשְׁבַת" לְעַנְיִים מְרוּדִים וְשְׁבוּרֵי לֵב,
 אֲשֶׁר הֵם כְּלָיו יִתְבָּרַךְ; הֵינּוּ הוּא יִתְבָּרַךְ שׂוֹרָה תָּמִיד
 בֵּין נִשְׁבְּרֵי לֵב, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (יִשְׁעִיָּה נז, טו) "אֲשַׁכּוֹן וְאֶת
 דַּכְּאֵי", הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׂוֹרָה בֵּין עַנְיִים וְשְׁבוּרֵי
 לֵב, וְלִכֵּן מִי שְׁנַעֲשֶׂה "אֶזְנוֹן קִשְׁבַת" בְּעֵבוּרָם, עַל-יְדֵי-

זֶה נַעֲשֶׂה כִּסּא וּמִרְכָּבָה לְשִׁכִּינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכָל
 גְּדוּלֵי וּמִבְחָרֵי הַצְּדִיקִים לֹא הִגִּיעוּ אֶל מַעְלָתָם
 וּמִדְרַגָּתָם, אֲלֹא עַל-יְדֵי שְׁהוּרִידוֹ אֶת עֲצָמָם אֶל כָּל
 נִשְׁבְּרֵי הַלֵּב וְאֶל כָּל דַּכָּאֵי הָרוּחַ וְאֶל כָּל אֱלוֹ סוּבְלֵי
 הַיְסוּרִים, וְנַעֲשׂוּ לָהֶם "אִזְן קִשְׁבַת", וְהִיְתָה לָהֶם
 סִבְלָנוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁבָּא לִפְנֵיהֶם וְשָׁפַךְ אֶת
 שְׁבִרוֹן לְבוֹ, וְהֵם חִזְקוּ וְאִמְצוּ וְשִׁמְחוּ וְעוֹדְדוּ אוֹתָם
 בְּכָל מִינֵי לְשׁוֹנוֹת שֶׁל שְׂמֵחָה וְעִדּוּד, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 דִּיקָא זָכוּ לְמָה שֶׁזָּכוּ; וְעַל-כֵּן רָאוּ לְהִיּוֹת "אִזְן
 קִשְׁבַת" לְכָל נִשְׁבְּרֵי הַלֵּב שֶׁבָּאִים אֲלֵיכֶם, וְתִשְׁמְחוּ
 וְתַעֲזֹדְדוּ וְתִנְחַמוּ אוֹתָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּרְאוּ אִיךָ
 שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם, וְיִשְׁפִּיעַ לָכֶם
 שִׁפְעַת בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם.

ב.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי בְּזֶה
 הָעוֹלָם מְסֻתּוֹכְבִּים בְּנֵי-אָדָם שְׁבוּרִים וְרִצּוּצִים,
 שְׁעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיְסוּרִים וּמַחְלוֹת
 וְחִלָּאִים רָעִים, וְהֵם סוּבְלִים סְבָל נוֹרָא מְאֹד,
 וּמַחְפָּשִׁים אֵיזָה אָדָם לְשָׁפַךְ לְפָנָיו שִׁיחַ לְבָם הַנִּשְׁבֵּר

אֶזֶן קְשֻׁבֶת

קז

וְהַנְדָּכָא — וְאִין לָהֶם, וְזֵהוּ הַכָּאב הַכִּי גָדוֹל; כִּי טַבַּע
שֶׁל אָדָם שְׂרוּצָה לְסַפֵּר לְזוּלָתוֹ אֶת אֲשֶׁר מַעֲיֵק לוֹ
וְכוֹאֵב לוֹ, וְתַכְף-וּמְיָד כְּשֶׁמְסַפֵּר לְזוּלָתוֹ מֵה שְׂעוּבֵר
עָלָיו, וּמִטָּה לוֹ "אֶזֶן קְשֻׁבֶת", הוּא כְּבָר נוֹשָׁע; כִּי עַל
כָּל אָדָם בְּזֵה הָעוֹלָם בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל עוֹבְרִים
מְרִירוֹת וְצָרוֹת וְיִסוּרִים, זֶה מַעֲצָמוֹ וְזֵה מִשְׁלוֹם בֵּיתוֹ
וְזֵה מִילָדָיו, זֶה מִשְׁכָּנָיו וְזֵה מְקוֹרְבָיו. וְעַקֵּר הַצָּעֵר
וְהַיִּסוּרִים, שְׂאִין לוֹ לִפְנֵי מִי לְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם
לְבָבוֹ, וְזֵה אֲשֶׁר מַעֲקָם לוֹ אֶת הַלֵּב, עַד שֶׁנוֹפֵל
בְּקִשְׁיוֹת וּבְסִפְקוֹת אַחֲרָיו יִתְבַּרֵּךְ. וְתַכְף-וּמְיָד כְּשֵׁישׁ
אָדָם שְׂמוּכָן לְהִיּוֹת "אֶזֶן קְשֻׁבֶת" לְאֵלוֹ נִשְׁבְּרֵי הַלֵּב,
הוּא כְּבָר מִקַּל מַעֲלִיָּהֶם אֶת צָעָרָם; כִּי תַכְף-וּמְיָד
כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְהוֹצִיא מִפִּיו אֶת כָּל מֵה שְׂמִצִּיק לוֹ
וְאֶת כָּל אֲשֶׁר מְצָעֵר אוֹתוֹ, כְּבָר מִקַּל מִמָּנוּ הַכָּל.

וְלִכְּנֵן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לַעֲסֹק בַּמְצוּהָ
הַיְקָרָה הַזֹּאת — לְהִיּוֹת "אֶזֶן קְשֻׁבֶת" לְכָל נִשְׁבְּרֵי
הַלֵּב, וּבַפֶּרֶט לְזַקְנִים וּגְלַמוּדִים שְׂאִין לָהֶם אֵף אֶחָד,
וְהֵם מְצַפִּים וּמְקוּיִם, שִׁיכַנְס אֶצְלָם אִיזָה אָדָם, וְיִשְׁמַע
לָהֶם, וְיִטָּה "אֶזֶן קְשֻׁבֶת" לְסְפוּרֵיהֶם, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם
לְסַפֵּר, וּבְזֵה עוֹזְרִים לָהֶם יוֹתֵר מֵהַכָּל; כִּי בְּאֶמֶת מֵה

שְׁעוּבֵר עַל בְּנֵי-אָדָם זֶהוּ מַחֲמַת שְׁאִין לָהֶם לְמִי לְסַפֵּר
 אֶת כְּאָבֶם וְלַחֲצָם, וּכְשֶׁהַכָּאֵב נִשְׁאַר בְּתוֹכָם, אָזִי
 מוֹסִיף עֲלֵיהֶם יְגוֹן וְאַנְחָה, עַד שֵׁשׁ כְּאֵלוֹ אֲשֶׁר
 כָּל-כֶּף שְׁבוּרִים וְרְצוּצִים, שְׂמֵבֶקְשִׁים אֶת נַפְשָׁם לְמוֹת,
 כִּי אֵין כָּלֵל עֶרְךָ לַחַיִּים אֲצֵלָם, וּבוֹ בְּרַגַע שָׂבָא מִיִּשְׁהוּ
 וְשׁוֹמֵעַ אוֹתָם, וּמְשַׁמֵּשׁ בְּעֵבוּרָם "אֲזֵן קִשְׁבַת", בְּזֶה
 מְקַל לָהֶם אֶת כָּל הַחַיִּים, וְחֹשִׁים עֲצָמָם הַטּוֹב וְהַנּוֹחַ
 בְּיוֹתֵר; וְעַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לַעֲשׂוֹת כָּל
 מִיָּנִי פְעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם לְהוֹיֹת "אֲזֵן קִשְׁבַת" לְכָל נִשְׁבְּרֵי
 הַלֵּב וְדִכְאֵי רוּחַ, וּבְזָכוֹת זֹו יַעֲזֹר לָכֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, שֶׁהוּא יִטֶּה אֲזַנּוֹ אֶל שׁוֹעֲתֵכֶם וְתַפְלוֹתֵיכֶם; כִּי
 בּוֹ בְּרַגַע שְׁאָדָם זֹוֹכֶה לְהוֹיֹת "אֲזֵן קִשְׁבַת" לְנִשְׁבְּרֵי
 לֵב וְלִשְׁבוּרִים וְלִנְדָּכָאִים, לְבַעֲלֵי יִסּוּרִים וְחֹבוֹבוֹת,
 וּמְשַׁתְּדֵל לַעֲזֹר לָהֶם בְּמָה שֶׁרַק יָכוֹל, אָזִי פּוֹתַח
 לַעֲצָמוֹ פְּתָחִים בְּשָׂמִים, שֶׁגַם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 נֶעֱשֶׂה לוֹ כְּבִיכּוֹל "אֲזֵן קִשְׁבַת", וְשׁוֹמֵעַ לְתַפְלָתוֹ; כִּי
 זֶה עֵקֶר הַצְּדָקָה שְׁעוֹשִׂים עִם בְּנֵי-אָדָם — שְׁנַעֲשִׂים
 לָהֶם "אֲזֵן קִשְׁבַת", וְאֵין צְדָקָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֹּו —
 כְּשֶׁאָדָם מְשַׁמֵּשׁ "אֲזֵן קִשְׁבַת" לְזוּלָתָם. וּבְרַגַע שֵׁשׁ
 לְאָדָם "אֲזֵן קִשְׁבַת" לְזוּלָתוֹ, הֲרִי הוּא כְּאֵלוֹ נוֹתֵן אֶת
 הַצְּדָקָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, וְעַל-יְדֵי-זֶה פּוֹתַח שְׁעָרֵי

אֶזְנַן קִשְׁבַּת

קט

שָׁמַיִם, שְׁכַבְכִּיכּוֹל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נַעֲשֶׂה לוֹ "אֶזְנַן קִשְׁבַּת"; וְעַל-כֵּן תִּקְנֵנוּ חֲכָמֵינוּ לַתֵּן צְדָקָה קִדְּם הַתְּפִלָּה, כִּי בְּאִיתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא אִיתְעָרוּתָא דְלַעִילָא, כְּמוֹ שְׂאָדָם עוֹשֶׂה צְדָקָה וְחֶסֶד כְּאֵן בְּזַה הָעוֹלָם, כְּפִי עוֹשֶׂה עִמּוֹ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמַעְלָה חֶסֶד וְרַחֲמִים; וְלָכֵן הוּוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, זְהִירִים לְהִיּוֹת "אֶזְנַן קִשְׁבַּת", לְכָל נִשְׁבְּרֵי הַלֵּב, וְתוֹרִידוֹ אֶת עֲצָמְכֶם אֲלֵיהֶם, וְתִהְיֶה לָכֶם סְבָלְנוּת לְכָל סְפוּרֵיהֶם וְדַבּוּרֵיהֶם וְאַנְחוּתֵיהֶם, שְׁמֵת־אֲנָחִים וּמַדְבְּרִים וְשׁוֹטְחִים לְפָנֵיכֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִזְכּוּ שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִפְתַּח לָכֶם גַּם-כֵּן אֶת שַׁעְרֵי הַשָּׁמַיִם, וְיִהְיֶה לָכֶם כְּכַיְכּוֹל "אֶזְנַן קִשְׁבַּת" וְתוֹשְׁעוּ בִישׁוּעַת עוֹלָמִים.

ג.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי אֵין עוֹד מִצְוָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֶּה — לְהִיּוֹת "אֶזְנַן קִשְׁבַּת", כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים שְׁמַעִיק וּמְצִיק לָהֶם דְּבַר מָה, וְהֵם תָּרִים וּמְחַפְּשִׁים אַחַר אֵיזָה אָדָם, לְמַעַן סַפֵּר לוֹ אֶת מֵר לְבָבָם הַנְּדַכָּא, וְתַכְף-וּמְיָד כְּשֶׁהֵם מוֹצְאִים אֶת מְבַקְשָׁם, הֵינּוּ אֵיזָה אָדָם שְׁיֻכְלוּ לְשַׁפֵּךְ לְפָנָיו

מצוקתם הקשה, כְּכֹר נַעֲשֶׂה לָהֶם קֶל יוֹתֵר בְּחַיֵּיהֶם.

אך בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים, וְכָל אֶחָד עָסוּק עִם עֲצָמוֹ וְאִין לוֹ סְבָלְנוֹת לְאַחֲרִים, וְעַל-כֵּן רַב רַבָּם שֶׁל בְּנֵי-אָדָם שְׂסוּבָלִים סְבָל נוֹרָא, הוּא מַחְמַת שְׂאִין לָהֶם לְמִי לְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר מִצִּיק לָהֶם וּמַעִיק עַל לְבָבָם, וְזֶה שׁוֹבֵר אוֹתָם עַד מָאֵד, עַד שֵׁשׁ כְּאֵלוֹ שְׂמַתִּיאֲשִׁים לְגַמְרֵי מַחַיֵּיהֶם, מֵאַחַר שְׂאִין לָהֶם לְפָנַי מִי לְגוֹלֵל אֶת הָאֶבֶן הַכְּבֵדָה הַמְּנַחֵת עַל לְבָבָם; וְלָכֵן רָאוּ, אֶהוּבֵי, בְּנֵי וּבְנוֹתַי הַיְקָרִים, לְקַבֵּל עַל עֲצָמָכֶם אֶת הַמְצָוָה הַגְּדוֹלָה הַזֶּה — לְשָׁמֵעַ תָּמִיד לְנִשְׁבָּרֵי לֵב, וּלְהַטּוֹת לָהֶם "אֶזֶן קֶשֶׁבֶת", וּבְזֶה תִּנְחַלוּ עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה; כִּי אִין עוֹד דְּבַר יְקָר אֲצֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּמִי שֶׁנַּעֲשֶׂה "אֶזֶן קֶשֶׁבֶת" לְעַנְיִים וְנִדְכָּאִים וְלִקְשָׁי יוֹם, וְעַל-יַדֵּי שְׂתַרְגִּילוּ אֶת עֲצָמָכֶם לְהַטּוֹת "אֶזֶן קֶשֶׁבֶת" לְכָל הַשְּׁבוּרִים וְהַרְצוּצִים וְנִשְׁבָּרֵי הַלֵּב, עַל-יַדֵּי-זֶה תִּזְכּוּ שָׁגֵם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִהְיֶה לָכֶם "אֶזֶן קֶשֶׁבֶת", וּתְפִלוֹתֵיכֶם תִּתְקַבְּלֶנָה בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי עַקֵּר
הַשְּׁלוֹם-בֵּית תְּלוּי בְּ"אֶזֶן קִשְׁבֵּת", הַבֶּעַל צָרִיךְ לְהִרְגִיל
אֶת עֲצֻמוֹ בְּמִדַּת הַסְּבִלְנוּת, וּלְהַטּוֹת "אֶזֶן קִשְׁבֵּת"
לְשִׁמְעַת אֶת כָּל הַסְּפוּרִים וְכָל הַבְּעִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ לְאִשְׁתּוֹ,
וּלְהַשְׁתַּדֵּל לְנַחֵם אוֹתָהּ, לְחַזֵּק, לְאַמֵּץ וּלְעוֹדֵד אוֹתָהּ,
וּלְדַבֵּר עַל לִבָּהּ דְּבוּרֵי אֲהָבָה וְדְבוּרֵי נְחוּמִים, וְעַל-
יְדִי-זֶה יִרְחִיב אֶת דַּעְתָּהּ; כִּי הָאִשָּׁה סוֹבֶלֶת צָרוֹת
וְיִסוּרִים — הֵן מֵעֲצָמָה וְהֵן מֵהִילָדִים שְׁקוֹפְצִים לָהּ
עַל הָרֵאשׁ, וְהִיא כָּל-כֶּף שְׁבוּרָה, עַד שֶׁמִּחְפָּשֵׁת "אֶזֶן
קִשְׁבֵּת", וּמִי יָכוֹל לְהוֹת בְּעִבּוּרָה "אֶזֶן קִשְׁבֵּת", יוֹתֵר
מִהַבֶּעַל, שִׁיּוּרִיד אֶת עֲצֻמוֹ לְאִשְׁתּוֹ, וְיִטֶּה "אֶזֶן
קִשְׁבֵּת" לְכָל הַצָּרוֹת וְהַבְּעִיּוֹת שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת. וְכִמוֹ-כֵן
הָאִשָּׁה צָרִיכָה לְהַטּוֹת "אֶזֶן קִשְׁבֵּת" לְבַעֲלָהּ, הֵיוֹת
שֶׁהוּא חוֹזֵר מִהָעֲבוּדָה שְׁבוּר וְרָצוּץ, מִחֲמַת שֶׁהַשְּׁפִילוֹ
אוֹתוֹ וְדִכְאוּהוּ שָׁם, וְסָבַל הַשְּׁפָלוּת וּבְזִיוּנוֹת, וְהִנֵּה
שָׁב הַבֵּיתָהּ, וְרוֹצֵה לְשַׁפֵּף אֶת מֵר לְבוֹ, וְאֵין לוֹ לְמִי
לְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָבַר עָלָיו, אֵךְ אִם הָאִשָּׁה נַעֲשִׂית
"אֶזֶן קִשְׁבֵּת", אֲזִי נַעֲשֶׂה לוֹ קֵל יוֹתֵר. וְלִכֵּן רְאוּ לְהִיוֹת
פְּקֻחִים, שֶׁהַבֶּעַל וְהָאִשָּׁה יִשְׁמְשׁוּ "אֶזֶן קִשְׁבֵּת" אַחַד

לשני, ואחד יעודד ויחזק וישמח את השני, ועל-ידי-
 זה יהיה שלום-בית אמתתי בביתכם. ואם היו בני-אדם
 יודעים שכל סוד השלום-בית תלוי רק בזה —
 להיות "אזן קשבת" אחד לשני, אז אף פעם לא
 תהיינה מריבות בבית, כי תמיד היתה האשה שומעת
 מה שלבעלה מציק, והיתה לה סבלנות להאזין
 לצערו, ואפלו שהוא מתרגז וצועק ומקלל אותה,
 היתה שותקת ודנה אותו לכף זכות — שזה בא מרב
 העצבים והיסורים וההשפלות שהוא סובל, והיתה
 נעשית לו "אזן קשבת". וכמו-כן הבעל היה סבלן
 גדול לשמע כל מה שמעיק לאשה, ואף שהיא
 מקללת וצועקת וצונחת עליו, עם כל זה הבעל נעשה
 "אזן קשבת" לאשתו, אז השלום-בית יהיה בדרך-
 נפלאה ונוראה מאד, ואחד יעזר לשני; אשרי בני
 הזוג שמכניסים דברים אלו בתוך לבם, ואז יחיו
 חיים נצחיים, חיים אמתיים, והבית יהיה גן-עדן.

ה.

צריך שתדעו, אהובי, בני ובנותי היקרים, שבזה
 העולם מסתובבים אנשים גלמודים, אנשים זקנים,

רְנָקִים וְרוֹקוֹת, בְּנֵי-אָדָם מְמַרְמְרִים וּמְחַפְּשִׁים אֵיזָה
 אָדָם שְׂיוּכְלוּ לְסַפֵּר לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר מַעֲיֵק לָהֶם, וְהֵם
 הָיוּ נוֹתְנִים לוֹ כָּל הוֹן דְּעֵלְמָא, אִם הָיָה לָהֶם אֵיזָה
 אָדָם שְׂיוּכְלוּ לְגוֹלֵל לְפָנָיו אֶת כָּל כְּאָבָם וּמְרִירוֹתָם;
 כִּי עַל-פִּי-רַב אֵלוֹ הָאֱמֻלָּלִים, שְׁעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם
 בְּחַיֵּיהֶם מִשְׁבָּרִים וְגִלִּים, עֵקֶר הַמוֹעֵקָה וְהַמְצוּקָה
 שְׁלָהֶם, שְׂאִין לָהֶם לְמִי לְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבָם,
 וְלִכְן הֵם חֹשִׁים כְּאֵלוֹ אֲבָן כְּבֹדָה מִנְחַת עַל לִבָּם, וְאִם
 הָיָה לָהֶם בֶּן אָדָם שֶׁהָיוּ יְכוּלִים לְסַפֵּר לוֹ אֶת כָּל
 כְּאָבָם, וְכָל אֲשֶׁר מַצִּיק וּמְלַחֵץ אוֹתָם, אֲזִי כִּבֵּר לֹא
 הָיוּ צְרִיכִים אֶת שׁוֹם דְּבָר שְׁבָעוּלָם, וְהָיוּ נִכְנָסִים
 בְּגִדְלוֹת הַמַּחִין, וְתַמִּיד הָיוּ שְׂמַחִים; כִּי עֵקֶר בְּעֵצְתָם
 — שְׂאִין לָהֶם לְמִי לְסַפֵּר לְמִי לְדַבֵּר וּלְהַשִּׁיחַ. וְלִכְן
 רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְשֹׁמֵשׁ בְּעֵבוֹר אֲנָשִׁים
 אֱמֻלָּלִים, גְּלַמוּדִים, רְנָקִים וְרוֹקוֹת, שְׁבוּרִים וְנֹדְכָאִים
 "אֶזְנַן קִשְׁבַּת", וְתִשְׁמְעוּ מֵה שֵׁשׁ לָהֶם לְסַפֵּר,
 וְתִתְעַנְּנוּ בְּצִרוֹתֵיהֶם, וְאִינְכֶם צְרִיכִים שׁוֹם דְּבָר, רַק
 לְשִׁמְעַת אֶת אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם לְהַגִּיד, וּבְזֶה אַתֶּם מְגוֹלְלִים
 מִלִּבָּם אֲבָנִים כְּבֹדוֹת, וְאַתֶּם מִמָּשׁ תַּצִּילוּ אוֹתָם מִמּוֹת
 לְחַיִּים; כִּי אֵלוֹ הָאֲנָשִׁים הַמְמַרְמְרִים, אִם לֹא יִמָּצְאוּ
 אֵיזָה אָדָם לְסַפֵּר לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר מַעֲיֵק וּמַצִּיק לָהֶם,

לְבַסּוֹף יִתְאַבְדּוּ, כִּי כִּשְׁהֵלֵב מִתְעַקֵּם בְּעַקְמוּמֵינִי, אֲזִי
 הוּא מוֹעֵד לְכָל הָרְעוֹת שְׁבַעְעוֹלָם, עַד טְרוּף הַדַּעַת, וְזֶה
 מְבִיאוֹ לַיָּדֵי הַתְּאַבְדוּת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן; וְלִבֵּן
 הַשְּׁתַדְלוֹ בְּכָל מִינֵי אָפְנִים וּפְעֻלוֹת שְׁבַעְעוֹלָם לְהִיּוֹת
 לְאַנְשֵׁים הָאֵלוּ "אֲזֵן קִשְׁבֵּת", וְתֵאזִינוּ לְכָל סְפוּרֵיהֶם
 אֲשֶׁר הֵם מְסַפְּרִים, וּבְזֶה תִּקְלוּ מֵעַלֵּיהֶם אֶת יְסוּרֵיהֶם
 וּמְכֹאֲבֵיהֶם, וּפְשׁוּט תִּצְיִלוּ אוֹתָם. וּבִזְכוּת זֶה תִּהְיֶה
 לָכֶם בְּשָׂמִים "אֲזֵן קִשְׁבֵּת", כִּי בְּאִתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא
 אִיתְעָרוּתָא דְלַעֲיִלָּא, כִּשְׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹאֶה
 שְׂאָדָם מִתְעַנֵּין בְּצָרוֹת זולָתוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה כְּבִיכּוּל
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵעַ אֶת תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמִקְבֵּל
 אוֹתָן בְּרַחֲמִים וּבְרִצּוֹן. וְזֶה עֵקֶר הַצְּדָקָה הַגְּדוּלָּה
 שְׂיִכּוּלִים לַעֲשׂוֹת עִם בְּנֵי-אָדָם אֲמֻלָּים, נִשְׁפָּרִים
 וְנִדְכָּאִים, שְׁנַעֲשִׂים לָהֶם "אֲזֵן קִשְׁבֵּת"; אֲשֶׁרֵי מִי
 שְׂיִקִּים אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי, אֲזִי טוֹב לוֹ בְּזֶה וּכְבֹּא לְנִצַּח
 נְצָחִים!

.ו.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלִיכֶם לְדַעַת, כִּי יְלָדֵיכֶם
 הֵם הַנֶּכֶס שְׁלָכֶם, וְהֵם הָעֵינִים שְׁלָכֶם, וְכִמוֹ שְׂאָדָם

שומר על הנכס שלו ועל עיניו יותר מהכל, כמו־כן צריך לשמר על הילדים ויותר מזה, כי סוף כל סוף הם התולדות שלכם. והעקר מה שהילדים צריכים זהו "אזן קשבת", בשעה שהבן או הבת נכנסים ומספרים את לבבם ומה שמעיק להם ומצער אותם, אזי כשההורים מתעניינים בספורי הילדים, ומשמשים להם "אזן קשבת", אזי הם גדלים בטבע טוב, וקונים לעצמם מדות טובות, ומרגישים עצמם בטוחים, כי יש להם למי לפנות בעת צרה, לא־כן כשההורים עצבניים ולא אכפת להם מילדיהם, ואינם מהוים בעבורם "אזן קשבת", אזי הילדים גדלים וצומחים בלי בטחון עצמי; כי בשעה שעובר עליהם איזה משבר בחיים, אינם יודעים למי לפנות בעת צרה, אדרבה הם אבודים לגמרי, מאחר שההורים אינם רוצים להטות להם "אזן קשבת", ולאחרים הם מתביישים לגלות את פנימיות לבבם, ולכן הם גדלים וצומחים בעלי מומים ממש, ולכן תשתדלו בכל מיני אפנים שבעולם לעזור לילדכם, ועקר העזרה — שתטו להם "אזן קשבת", ותשמעו את כל אשר עם לבבם, ועל־ידי־זה תצליחו דרכיכם עמם תמיד, ותזכו לגדלם ילדים בריאים בנפשם, בריאים ברוחם,

בְּרִיאִים בְּשִׁכְלָם, וְתָרוּ מֵהֶם רַב נַחַת.

וְזָכְרוּ הַיָּטֵב, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, שֶׁעָקַר הַהִצְלָחָה עִם הַיְלָדִים הִיא רַק כְּשֶׁנַּעֲשִׂים לָהֶם "אֶזֶן קִשְׁבַת", וְכָל מָה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם לְסַפֵּר תִּשְׁמָעוּ, וְאַפְלוּ דְבָרִים קִטְנִים וּפְעוּטִים, שֶׁנִּדְמָה לָכֶם כְּאִלוּ אֵינֶם שׁוֹיִם מְאוּמָה, אָבָל אֶצְלָם זֶה דְבָר גָּדוֹל מְאֹד, כְּשֶׁהַהוֹרִים שׁוֹמְעִים קוֹלָם. וְלִכֵּן תִּהְיוּ פְקָחִים, וְתוֹרִידוּ אֶת עֲצַמְכֶם לַיְלָדְכֶם, וְתִהְיוּ לָהֶם לְ"אֶזֶן קִשְׁבַת", וְעַל-יְדֵי-זֶה תִצְלִיחוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת עִם יְלָדֵיכֶם, וְהֵם יִהְיוּ בְּרִיאִים בְּנִפְשׁוֹתָם וּבְגוּפָם, וְיִהְיֶה לָהֶם בְּטָחוֹן עֲצָמִי, וְזוֹ הַנַּחַת הַכִּי גְדוֹלָה, שֶׁרוֹאִים שִׁילָדִים הֵם עֲצָמָאִים, וּכְבָר אֵינֶם צָרִיכִים אֶת אֵף אֶחָד, אֲלֵא הֵם יְכוּלִים לָתֵת לְעֲצָמָם עֲצָה בְּכָל דְבָר. וְלִכֵּל זֶה זוֹכִים רַק עַל-יְדֵי שֶׁנַּעֲשִׂים לָהֶם "אֶזֶן קִשְׁבַת", וּמִתְעַנְיִים בְּצָרוֹתֵיהֶם וּבְבִעֵיּוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר עוֹבְרוֹת עֲלֵיהֶם. וְלִכֵּן הָיוּ פְקָחִים, וְתִקְיָמוּ אֶת דְבָרֵי אֱלֹהִים וְלֹא תִתְחַרְטוּ.

.ז

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה

אֵזֶן קִשְׁבַת

ק"ז

פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַרֵךְ, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ, שְׂאִין בְּלִעָדָיו יִתְבַרֵךְ כָּלֵל, כִּי הוּא יִתְבַרֵךְ מִחִיָּה וּמִהוּיָה וּמִקַּיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ, וְאִם תִּכְנִיסוּ בְּדַעְתְּכֶם יְדִיעוֹת אֱלוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה כְּדָגְמָא דְלֵעִילָא, מַה הוּא יִתְבַרֵךְ רַחוּם וְחַנוּן, אִף אַתֶּם תִּהְיוּ רַחֲמָנִים וְגוֹמְלֵי חֲסָדִים (עֵין סוּטָה י"ד.), וְתָמִיד תִּשְׁתַּדְּלוּ לַעֲשׂוֹת חֲסֵד עִם בְּנֵי-אָדָם, מַה הוּא יִתְבַרֵךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, אִף אַתֶּם תִּרְגִּילוּ אֶת עֲצָמְכֶם לְהַטּוֹת "אֵזֶן קִשְׁבַת" לְכָל נִשְׁבְּרֵי הַלֵּב; כִּי אָדָם צָרִיךְ לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבַרֵךְ בְּדַבְּקוֹת אֱמֶת, וּלְלַכֵּת תָּמִיד בְּאוֹתָן הַמַּדּוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִז כִּשְׂאָדָם מִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַרֵךְ, וּמְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו, אִזִּי מְרַחֲמִים עָלָיו בְּשִׂמְיָם (שְׁבַת קנ"א:), וּכְשֶׁם שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאִסְקוּפָה הַנִּדְרָסֶת בְּפָנָיו כָּל, וּמִטָּה "אֵזֶן קִשְׁבַת" לְכָל הַשְּׁבוּרִים וְהַנִּדְכָּאִים וְהַשְּׂרוּיִים בְּצָרוֹת וּבְחַוּבוֹת, כֵּן כְּבִיכּוֹל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִהְיֶה לוֹ "אֵזֶן קִשְׁבַת", שֶׁהוּא יוֹכֵל לַפְעֵל אֲצֵל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל מַה שֶׁצָּרִיךְ. כִּי בְּאַמֶּת אִם אָדָם דְּבוּק בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִז יֵשׁ לוֹ רַחֲמָנוּת עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת בְּעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה "אֵזֶן קִשְׁבַת" לְכֻלָּם, וּכְמוֹ-כֵן

הקדוש-ברוך-הוא נמשך אליו ושורה אצלו, כי הוא נעשה כסא לשכינת עוזו יתברך, ועל-ידי-זה תפלותיו ובקשותיו וברכותיו נתקבלות למעלה. ולכן, בני ובנותי היקרים, ראו מה לפניכם, הדביקו את עצמכם בו יתברך, לידע אשר כל מה שאתם רואים וכל מה שאתם שומעים וכל מה שאתם מרגישים הכל לכל אלקות גמור, ובזה תהיו נעשים "אזן קשבת" לכלם, וזה יפתח לכם שערים רוחניים, שתשיגו גם-כן השגת אלקות.

ח.

בני ובנותי היקרים! תשתדלו מאד שיהיה שלום בביתכם, ולזה זוכים דיקא כשנעשים "אזן קשבת" לכלם, הן הבעל צריך תמיד לשמע מה שיש לאשתו לומר, והן האשה צריכה תמיד לשמע מה שיש לבעלה לומר, והן שניהם — עליהם להטות אזן מה שיש לילדים לספר, וכך יבנו משפחה בריאה ומסודרת, לא-כן כשאחד סותם את אזנו ואינו רוצה לשמע את קול זולתו, על-ידי-זה שובר את ביתו לגמרי. ורב בתים שנחרבים, זה רק מחמת שאין "אזן

קשבת" בבית, הבעל מרב עצבנותו וכעסו אינו מסגל להטות "אזן קשבת" לבעיות אשתו, ובמקום לשמע את דבריה, הוא צועק עליה מקללה ומגביה ידים ומתפרע עליה, וכן האשה במקום שתהיה לה "אזן קשבת" לבעיות בעלה, היא צונחת וצורחת וצועקת ומקללת אותו, וכן שניהם אין להם סבלנות לילדים, להתעניין בבעיותיהם, ואין נותנים להם "אזן קשבת", אפלו כמה דקות ביום, ועל-ידי-זה הילדים גדלים בעייתיים בנפשם, בעייתיים ברוחם.

ולכן, בני ובנותי היקרים, השתדלו בכל מיני אפנים שבעולם, שתהיה לכם "אזן קשבת" בבית, ועל-ידי-זה יתהפך ביתכם לבית רוחני, ממש גן-עדן בזה העולם, הכל על-ידי "אזן קשבת", שצריכים לשמע תמיד מה שיש לזולתו להגיד, ובזה מורידים ממנו את המתחים ואת הצרות והיסורים שעוברים עליו, ומתרחב לו בין בגשמיות ובין ברוחניות; אשרי מי שנעשה "אזן קשבת" בתוך ביתו, ואז יהיה בטוח שיהיה לו שלום בביתו תמיד, ואף פעם לא יריב בביתו, והילדים יגדלו מצלחים, וירוה מהם רב נחת.

ט.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! תִּשְׁתַּדְּלוּ לְחֻזֵּק אֶחָד אֶת
הַשָּׁנִי, וְתַמִּיד תִּטּוּ "אֶזֶן קֶשֶׁבֶת" לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, הַיְכֵן
שְׂאֵתָהּ רַק מְגִיעִים תִּקְבְּלוּ אֶת פְּנֵי אֲנָשִׁים בְּסֶבֶר פָּנִים
יְפוֹת, וְתִהְיוּ בְּעִבּוּרָם "אֶזֶן קֶשֶׁבֶת"; כִּי אֵין לָךְ אָדָם
בְּעוֹלָם שְׁלֵא עוֹבֵר עָלָיו אֵיזָה מְשִׁבֵּר אוֹ אֵיזוֹ צָרָה, אוֹ
אֵיזוֹ בְּעֵיָה מִהֶקְטָן עַד הַגָּדוֹל מִמְּנִקָּה הַרְחוּבוֹת אוֹ
אוֹסֵף הַזְּבָלִים עַד הַדּוֹר הַמְּחַלֵּק אֶת הַדָּאָר, וְכֵן מְנַהֵג
הָאוֹטוֹבוֹס עַד בַּעַל הַמַּכְלָת, וְכַדוּמָה כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ
סִפּוֹר שְׁלוֹ, שְׁמַעִיק לוֹ וּמְצַעֵר אוֹתוֹ אֵיזָה עֲנָן,
וּמְחַפֵּשׁ אֵיזָה אָדָם שְׁיֻכַּל לְגוֹלֵל בְּפָנָיו מוֹעֶקֶת לְבוֹ,
וּמְאַחַר שְׁאֵינוֹ מוֹצְאוֹ, אֲזִי נִשְׁבֵּר לְגַמְרִי, וְכָל-כֶּף
קָשִׁים לוֹ הַחַיִּים, עַד שֶׁנִּכְנָס לְסִפְקוֹת וְקִשְׁיוֹת עַל
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְנִעְקַר לְגַמְרִי מִהֶאֱמוּנָה, רַחֲמָנָא
לְצַלָּן. וּבִזְזָה שֶׁתַּחֲיִּכּוּ אֶל זוּלַתְכֶם, וְתִשְׁמְשׁוּ לָהֶם "אֶזֶן
קֶשֶׁבֶת", עַל-יְדֵי-זֶה תִּסִּירוּ מֵעַל לְבָבְךָ אֶת הָאָבֶן
הַכְּבֵדָה הַמְּנַחֵת שָׁם, וְיִתְחַזְּקוּ בְּאֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ
יְתַבְּרָךְ. וּבְאֱמַת מִי שֶׁמְזַכֶּה אֶת זוּלָתוֹ, שְׁגִם כֵּן יֶאֱמִין
בּוֹ יְתַבְּרָךְ, אֵין עוֹד מְצֻנָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מְזוֹ; כִּי בְּאֱמַת
הַכָּל לְכָל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, מֵה שְׁבִנֵי-אָדָם חוֹשְׁבִים

אֵזֶן קִשְׁבַת

קכא

שֵׁשׁ טַבַּע מְקַרְה וּמְזַל — הַכֹּל דְּמִיּוֹן; כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵי וְתִבְרָךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִחַיָּה וּמִחַיָּה וּמְקַיִם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָת, חַי, מְדַבֵּר הֵם כִּסּא לְאֵלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֶפְלוּ הָרַע שְׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי-אָדָם, שָׁם גָּנוּז אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם מְטַעְמִים הַכְּמוּסִים שְׁאָנוּ אֵינָנו יְכוּלִים לְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל. וְזֶה מְסוּד הַגְּלָגוּל, שְׁרוּאִים שְׁזָה נִרְצַח וְזֶה נְהַרְג וְזֶה נִפְצָע וְזֶה נִזְק, הַכֹּל בְּחִשְׁבוֹן מְדִיק מִמְּנוּ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל שְׁכַלְנוּ קָטָן מְלַהֲבִין אֶת זֶה, בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף זֶה מְצִיאוֹת, אִם אָדָם כֵּן רוֹצֵה לְקַבֵּל אֶת זֶה, אוֹ אֵינוֹ רוֹצֵה לְקַבֵּל אֶת זֶה, הַמְצִיאוֹת הֵיא, שְׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג אֶת הָעוֹלָם וְהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, אֲךָ מִחֲמַת שְׁבְנֵי-אָדָם אֵינָם מְסַגְּלִים לְהִבִּין אֶת הַדְּבָר כְּשִׁמְגִיעַ, אֲזִי לְבָם מִתְעַקֵּם בְּעַקְמוּמִיּוֹת, וְנִכְנָסִים בְּסַפְקוֹת וּבִקְשִׁיּוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שְׁכוּפְרִים בְּכַל, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן. וּבְזֶה שְׁאַתֶּם תִּקְבְּלוּ אֶת פְּנִיָּהם בְּסִבָּר פְּנִים יְפוֹת, וְתִהְיוּ מוֹכְנִים לְהַטוֹת לָהֶם "אֵזֶן קִשְׁבַת", לְשִׁמְעַ אֶת כָּל סְפוּרָם, בְּזֶה אַתֶּם מְצִילִים אוֹתָם, וּמוֹרִידִים אֶת הָאָבֶן הַכְּבֵדָה מִלְבָּם, וּמִיִּשְׁרִים אֶת הָעַקְמוּמִיּוֹת שְׁמִסְבֵּבֶת אֶת לְבָבָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם יְהִיוּ נִעְשִׂים גַּם-כֵּן כִּסּא לְשִׁכִּינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ,

שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׂרָה בֵּינֵיהֶם. וְזוּהִי תַכְלִית
 הַבְּרִיאָה, שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רָצָה שְׁתִּהְיֶה לוֹ דִּירָה
 בְּעוֹלָם הַזֶּה; כִּי מִיּוֹם שֶׁבָּרָא הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת
 עוֹלָמוֹ נִתְאַוָּה שְׁתִּהְיֶה לוֹ דִּירָה בַּתְּחִתּוֹנִים (תַּנְחוּמָא
 בַּחֲקוּמֵי ג); וְעַל-כֵּן בָּנִי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים, בְּזֶה שֶׁתַּעֲשׂוּ
 "אֶזֶן קֶשֶׁבֶת" לְכָל נִשְׁבְּרֵי הַלֵּב וּלְכָל אָדָם, וְתִשְׁמְעוּ
 לְבַעֲיוֹתֵיהֶם וּלְצָרוֹתֵיהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה תוֹרִידוּ אֶת
 הַשְּׂכִינָה לְזֶה הָעוֹלָם, וְתִשְׁלִימוּ אֶת כְּוִנַּת הַבְּרִיאָה,
 וְכַרוֹזִים יֵצְאוּ לְפָנֵיכֶם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם: "אֲשֶׁרִי
 הַבָּנִים שֶׁמְכַבְּדִים אֶת אֲבֵיהֶם שְׁבַשְׂמִים, אֲשֶׁרִי לָהֶם
 בְּזֶה וְאֲשֶׁרִי לָהֶם בְּבֹא!"

תָּם וְנִשְׁלָם, שִׁבַּח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!